

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Olivier Glippa : Vill du ha en plastpåse? Västra Nyland, 28.11.2017.

Olivier Glippa

Vill du ha en plastpåse?

Vi har alla hört att vi äter för mycket salt och att det är skadligt för vår hälsa, särskilt för hjärtat och blodkärlen. Men det finns också en annan orsak till att salt är skadligt som forskarna nyligen har kommit på. Trots att salt är jungfruligt vitt vilket får oss att tro att det är obefläckat och rent, så visar studier gjorda med 17 olika saltmärken i åtta olika länder att praktiskt taget alla salter är förorenade av mikroplaster. Detta är tyvärr bara ett exempel bland många. Vi kan nämna honung, socker, öl, kranvatten eller till och med luften som vi andas. Vi är omgivna av plast överallt.

Man uppfann plasten i början av 1900-talet, men efter andra världskriget erövrade plasten jordklotet och vårt dagliga liv. Och vi har också nytta av plast på många sätt, eller hur? Till exempel vid förvaring av livsmedel, för att få hem varorna vi köpt eller genom att lägga ett lock på engångskaffemuggen vi köpt på väg till jobbet. Men myntet har två sidor. Man kan inte ta sig en promenad i stan eller i naturen utan att se rester av plast som skräpar ner.

År 2015 producerade världen totalt 8,3 miljarder ton plast, år 2050 kommer mängden att vara 34 miljarder ton. Men visste ni att största delen av plasten tillverkas av fossila bränslen? Och den förmultnar inte på ett naturligt sätt utan samlas på hög i soporna eller hamnar i miljön. Man uppskattar att ungefär 79 % av plasten kastas bort medan endast en liten del återanvänds (9 %) eller bränns (12 %). Denna anhopning av plastsopor i miljön blir alltmer oroväckande. Vi har sett foton av djur fångna i plastskräp eller öar av plast som flyter omkring i oceanerna, vissa är dubbelt större än Finlands yta. Det är fråga om så ofantliga kvantiteter att man talar om "den sjunde kontinenten".

För övrigt är plasten så närvarande överallt i vår miljö att vissa specialister har föreslagit att den blir en geologisk indikator för antropocen, vilket betyder att framtida generationer kommer att hitta spår efter oss och vår civilisation via den plast vi lämnar efter oss.

Med tiden finfördelas allt detta plastskräp och småningom är partiklarna mindre än fem millimeter och klassas som mikroplast. Till dessa hör även små plastpartiklar som kommer från kosmetika eller våra kläder, t. ex. fleece. Eftersom dessa partiklar är väldigt små kan fiskar och skaldjur svälja dem. En portion musslor (225 g) kan innehålla sju mikrogram mikroplast. Studier visar att människor årligen via sin diet får i sig upp till 37 mikroplastpartiklar. Vilka de långsiktiga konsekvenserna är av alla dessa partiklar som vi får i oss via födan är ännu inte känt, men måste vi vänta?

Tänk på alla initiativ som går ut på att använda mindre plast, minska mängden plastsopor och samla in plastskräp från miljön. Ifall vi blir mer medvetna om detta kommer vi att begränsa vår inverkan på både miljön och vår hälsa. Vad tänker du svara nästa gång försäljaren frågar "vill du ha en plastpåse?" Tackar du nej och säger att du har en tygpåse?

Texten är översatt från franska.

Olivier Glippa är forskare vid Yrkeshögskolan Novia i Raseborg